FAUNABEHEEREENHEID
NOORD-HOLLAND

Veelgestelde vragen Beheer- en telrapportage Damherten 2024-2025

26 augustus 2025

Uit de Beheer- en telrapportage Damhert 2024-2025 blijkt dat het aantal damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen en het Nationaal Park Zuid-Kennemerland na bijna tien jaar intensief beheer is teruggebracht tot de doelstand die in 2016 is bepaald. Naast afschot zijn ook veel preventieve maatregelen ingezet.

Hieronder vind je antwoord op veel gestelde vragen.

Waarom is damhertenbeheer in de duinen nodig?

Uit onderzoek is gebleken dat een te grote populatie damherten in de duinen zorgt voor:

- Schade aan natuur (flora en fauna) waarmee ook Natura2000-doelen niet behaald kunnen worden
- Verkeersongelukken doordat herten het duingebied verlaten
- Schade aan landbouw (bollen)

Daarnaast bleek bij een te grote populatie dat herten uiteindelijk verhongerden en sterven door voedselgebrek.

Met maatregelen op de wegen en het lokaal plaatsen van hekken kan schade aan landbouw en (ten dele) verkeer worden verminderd. Deze maatregelen voorkomen echter niet dat de populatie doorgroeit en schade veroorzaakt aan de natuur, en dat dieren uiteindelijk sterven door verhongering.

Om welke gebieden gaat het precies? En hoe komt het dat daar zoveel damherten zijn?

Damhertenpopulaties bevinden zich in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD) en het Nationaal Park Zuid-Kennemerland (NPZK).

Rond 1955 zijn de eerste damherten uitgezet in deze regio. In de AWD groeide de populatie jarenlang ongehinderd, terwijl in het NPZK aanvankelijk wel actief beheer plaatsvond. Tussen 2009 en 2016 vond ook daar echter geen afschot meer plaats, omdat de ontheffingen ontbraken. Hierdoor liepen de aantallen snel op.

Welke maatregelen zijn er genomen om schade en risico's te beperken? En wat is het resultaat daarvan tot nu toe?

Er is een pakket aan maatregelen ingezet, zoals het plaatsen van extra waarschuwingsborden langs wegen, het verlagen van de snelheid op een aantal verkeerswegen, hoge hekken (vooral rond de Amsterdamse Waterleidingduinen) en bermbeheer om de zichtbaarheid te vergroten, voor mens en dier. Vanaf 2016 is een actieve inzet op het verlagen van de aantallen (populatiereductie) ook onderdeel van de maatregelen. Afgesproken werd de populatie terug te brengen naar 600–800 getelde dieren in de AWD en ca. 200 in het NPZK. Die doelen zijn nu grotendeels bereikt. Het resultaat daarvan is:

- *Natuurherstel*: in de AWD herstellen lage kruiden deels, maar herstel van hoge kruiden en bosverjonging blijven vooralsnog uit. De komende tijd moet blijken of de vegetatie kan herstellen bij het huidige aantal damherten.
- *Veiligheid*: het aantal aanrijdingen met herten is sinds 2023-2024 sterk gedaald.
- *Schade*: landbouwschade door herten is de afgelopen jaren niet meer gemeld.

De doelen voor natuurherstel zijn nog niet bereikt. Betekent dit dat het aantal damherten nog verder verlaagd moet worden?

Het is nog te vroeg om die conclusie te trekken. Eerst moeten de onderzoeksgegevens van de natuurontwikkeling verder worden uitgewerkt en de monitoring worden voortgezet. In het volgende faunabeheerplan Damherten worden de uitkomsten van de onderzoeken gebruikt om te bepalen welke maatregelen eventueel nog moeten worden ingezet.

Op de natuurbrug Zandpoort tussen de AWD en het NPZK is een hek geplaatst. Wat is het doel van het hek?

Het hek moest voorkomen dat damherten in de AWD – waar de aantallen zeer hoog waren – via de brug en het NPZK zouden uitzwerven naar de agrarische velden en wegen in de

omgeving. Andere, kleinere dieren konden wel gewoon gebruik maken van de natuurbrug en deden dat ook, zo blijkt uit de monitoring.

Kan nu het hek op de natuurbrug nu opengezet worden? Wat is daarvan het voordeel?

De terreinbeheerders van beide natuurgebieden hebben afgesproken dat het hek op de natuurbrug Zandpoort binnenkort kan worden opengezet.

Het NPZK en de AWD vormen samen één Natura2000 gebied: Kennemerland Zuid. Het is dus belangrijk dat het voor alle van nature voorkomende soorten als één gebied functioneert.

De brug functioneert nu al goed als ecologische verbinding voor kleinere dieren. Zodra het hek opengaat kunnen ook de damherten uit beide gebieden als één grote populatie functioneren. Een populatie die als groter geheel functioneert, is beter bestand tegen allerlei veranderingen; het voortbestaan is dan beter verzekerd.

Wat gebeurt er als damherten uit de AWD massaal naar NPZK gaan?

Dat is niet de verwachting. Onderzoek wijst namelijk uit dat herten het liefst in een voor hun bekende omgeving blijven. Alleen in de bronstperiode zijn grotere verplaatsingen te verwachten. Het is zelfs mogelijk dat in die periode mannelijke damherten uit het NPZK tijdelijk naar de AWD gaan omdat juist daar intensief gebruikte bronstplekken zijn. De beheerders hebben onderling afgesproken hoe ze het gebruik van de brug verder gaan monitoren, wat de effecten van de herten zijn voor de natuur en wat de effecten in de omgeving zijn.

Waarom in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland (NPZK) niet omheind?

Er is bewust gekozen om het park niet af te zetten met een hek. Dat heeft meerdere redenen:

- Het gebied heeft veel ingangen en doorgangen. Een hek zou onpraktisch zijn en het open landschap aantasten.
- Het natuurbeleid wil natuurgebieden juist met elkaar verbinden. Een hek zou die verbindingen blokkeren en leiden tot versnippering.
- Ook vanuit ecologisch oogpunt heeft een hek weinig zin: het voorkomt niet dat damherten het gebied intensief begrazen en zo de soortenrijkdom onder druk zetten.